

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

RAPORT: JAPONIA, PÓŁWYSEP KOREAŃSKI WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI

Luty 2018

Opracowanie: Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ

I. WNIOSKI

- a. istotnym jest zaangażowanie się Japonii w odbudowę wschodniej Ukrainy. Ten krok w kontekście umiarkowanie dobrych relacji japońsko-rosyjskich powinien być rozumiany jako element wywierania presji przez Tokio na Moskwę;
- b. pod koniec lutego Rosja rozpoczęła szersze działania dyplomatyczne zapewniające o poparciu do dialogu na Półwyspie Koreańskim oraz rozmów między Waszyngtonem a Pjongjangiem. Tak inicjatywa to kolejny krok w celu eliminowania możliwości marginalizacji Rosji w konflikcie;
- c. miasta Sakata i Sankt Petersburg rozpoczęły współpracę w ramach „Roku Japonii w Rosji”, kanał para dyplomatyczny czyli działania władz lokalnych zostały dostrzeżone przez rządy Japonii i Rosji jako istotny mechanizm pogłębiania współpracy w zakresie miękkich narzędzi.

II. JAPONIA – ROSJA, UKRAINA, BIAŁORUŚ

2 lutego: Japonia wsparła Białoruś poprzez program grantowy dla lokalnych projektów obywatelskich. W Mińsku dyrektor Departamentu ds. Działalności Humanitarnej (agencja rządowa) Valery Skakun oraz japoński ambasador Tokunaga Hiroki podpisali umowy, na mocy których rząd japoński udzieli pomocy instytucjom medycznym w regionie obwodu homelskiego. Program grantów na rzecz realizacji projektów lokalnych związanych z bezpieczeństwem społecznym (Kusanone) został uruchomiony na Białorusi w 2004 roku. W ramach programu Japonia wsparła implementację 38 projektów dotyczących rozwoju białoruskich placówek medycznych. Głównym celem rządu japońskiego jest wsparcie ludności, która ucierpiała w wyniku katastrofy w Czarnobylu. W ramach podpisanych umów zrealizowane zostaną kolejne projekty, w które zaangażowane są m.in.: Japońska Fundacja Czarnobyla, Uniwersytet Nagasaki oraz białoruskie Centrum Badań nad Radiacją i Ekologią.

2 lutego: Rosja kontynuuje militaryzację regionu Wysp Kurylskich. Premier Dmitrij Miedwiediew zaaprobował rozmieszczenie rosyjskich samolotów wojskowych na spornej wyspie Iturup (Etorofu). Dekret premiera zezwala rosyjskiemu Ministerstwu Obrony na używanie cywilnego lotniska zlokalizowanego na wyspie. Moskwa planuje również budowę w tym rejonie bazy marynarki wojennej oraz rozmieszczenie systemu obrony antyrakietowej. Militaryzacja regionu może wynikać z obawy Moskwy o zbyt dużą obecność wojsk amerykańskich na terenie Japonii i Korei

Południowej. Z odpowiedzi na działania Rosji, ambasada japońska w Moskwie wyraziła niepokój o dalszy rozwój przyjaznych relacji między obydwojma państwami. Podjęte przez Rosję kroki są w opozycji do tego, co stara się uzyskać Tokio: rozwiązania ciągnącego się od II wojny światowej sporu terytorialnego. Jednocześnie ambasada podkreśliła, że Japonia zamierza dalej kontynuować rozmowy zmierzające do implementacji wspólnych projektów gospodarczych na terenie czterech spornych wysp.

6 lutego: wiceministrowie spraw zagranicznych Rosji i Japonii spotkali się w sprawie spornych Wysp Kurylskich. Wiceministrowie Mori Taeko i Igor Morgulow spotkali się, aby omówić postępy we wdrażaniu wspólnych projektów gospodarczych na terenie spornych wysp. Obie strony wymieniły poglądy na temat sposobów usprawnienia implementacji projektów dotyczących m.in. rolnictwa i rozwoju turystyki.

6-21 lutego: z inicjatywy rosyjsko-japońskiej przeprowadzono szkolenie dotyczące walki z przemyśłem narkotykowym w regionie Azji Centralnej i Bliskiego Wschodu. Szkolenie dla przedstawicieli organów ds. walki z narkotykami z Afganistanu, Kazachstanu, Kirgistanu, Turkmenistanu i Tadżykistanu zostało przeprowadzone w Moskwie. Była to wspólna inicjatywa Rosji i Japonii. Przedstawiciele japońskiego Ministerstwa Zdrowia, Pracy i Spraw Socjalnych podzielili się w Moskwie swoim doświadczeniem na polu walki z narkotykami. Inicjatywa ta powstała w 2012 roku i jest częściowo finansowana przez rząd Japonii. W listopadzie zeszłego roku minister spraw zagranicznych Kono Taro potwierdził w Rosji dalszy udział strony japońskiej w organizacji szkoleń.

7 lutego: Japonia potępiła rosyjskie manewry wojskowe w regionie spornych wysp. Minister spraw zagranicznych Kono Taro wyraził zaniepokojenie rosyjskimi manewrami wojskowymi, które miały miejsce na terenie Wysp Kurylskich, w tym na spornym odcinku nazywanym przez Japonię „Terytoriami Północnymi”. Rosyjskie manewry, w który udział wzięło około 2 tysięcy żołnierzy rozpoczęły się tego samego dnia co wiceministerialne rozmowy obu państw. Minister Kono oświadczył, że strona japońska została poinformowana o manewrach po zakończeniu rozmów. Strona japońska potępiła zbyt dużą militaryzację wysp. Jednocześnie minister spraw zagranicznych zapewnił, że rosyjskie manewry wojskowe nie wpłyną na planowany na maja szczyt Putin-Abe.

7 lutego: premier Abe uczestniczył w Narodowym Konwencie Terytoriów Północnych. Na konwencie spotkali się urzędnicy oraz przedstawiciele sektora prywatnego, którzy działają na rzecz ponownego przyłączenia czterech Wysp Kurylskich do Japonii. Tego samego dnia w Japonii obchodzony jest także Dzień

Terytoriów Północnych. Premier Abe przemawiając na konwencie zapewnił, że dołoży wszelkich starań, aby wraz z prezydentem Władimirem Putinem rozwiązać problem spornych wysp. Premier zaznaczył, że głównym celem rządu jest podpisanie traktatu pokojowego z Rosją, a znaczącym krokiem w tym kierunku są wspólne projekty gospodarcze i humanitarne, które mają zostać zrealizowane na terytorium wysp. Rząd liczy również na wsparcie społeczeństwa japońskiego w tej kwestii.

7 lutego: sytuacja w Korei Północnej była tematem spotkania japońsko-rosyjskiego przed otwarciem Zimowych Igrzysk Olimpijskich w Pjongczangu. Dyrektor Biura ds. Azji i Oceanii w japońskim Ministerstwie Spraw Zagranicznych Kanasugi Kenji oraz wiceminister spraw zagranicznych Rosji Igor Morgulow spotkali się w Korei Południowej. Obie strony wymieniły poglądy na temat sytuacji na Półwyspie Koreańskim, w tym wznowienia dialogu międzykoreańskiego. Zgodzono się, że oba państwa będą blisko współpracować na rzecz denuklearyzacji Korei Północnej oraz implementacji rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych.

8 lutego: rząd Japonii wesprze realizację projektów obywatelskich na Ukrainie. Japoński ambasador Sumi Shigeki uczestniczył w ceremonii podpisania czterech kontraktów w ramach programu grantów na rzecz realizacji projektów lokalnych związanych z bezpieczeństwem społecznym (Kusanone). Z 400 zgłoszonych projektów granty otrzymały cztery dotyczące służby zdrowia oraz edukacji. Rząd japoński przeznaczy 300 tysięcy dolarów na poprawę wyposażenia medycznego w państwowych instytucjach medycznych w obwodzie rówieńskim i sumskim, a także poprawę stanu sanitarnego w hospicjum w Charkowie. Ponadto wsparcie otrzyma szkoła w Kułykiwce (obwód czernihowski). Dotacje mają zostać wykorzystane na instalację nowoczesnego sprzętu medycznego i sanitarnego, a także renowację budynków. Ambasador Sumi zaznaczył, że rząd japoński planuje w tym roku wesprzeć kolejne osiem projektów, a wybrane cztery stanowią jedynie pierwszy etap implementacji programu Kusanone w 2018 roku. Program Kusanone działa od 15 lat, co roku przeznaczając środki na wsparcie około 10-15 projektów typu non-profit na Ukrainie.

10 lutego: miasta Sakata i Sankt Petersburg rozpoczęły współpracę w ramach „Roku Japonii w Rosji”. Miasto Sakata w prefekturze Yamagata zorganizowało w Sankt Petersburgu wystawę japońskich lalek. Z okazji otwarcia wystawy odbyło się spotkanie dotyczące japońsko-rosyjskiej wymiany kulturowej.

12 lutego: japoński ambasador Sumi Shigeki odwiedził Donieck. Ambasador Sumi wraz z delegacją Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw

Uchodźców (UNHCR) odwiedził region doniecki, aby nadzorować postępy w implementacji projektu mającego na celu odbudowę osiedli mieszkaniowych w mieście Kurdiumiwka. Rząd japoński w zeszłym roku wsparł projekty UNHCR na rzecz odbudowy regionu donieckiego sumą 4 milionów dolarów. Ambasador Sumi zapewnił, że Japonia planuje nadal wspierać osoby, które ucierpiały w wyniku konfliktu na terenie wschodniej Ukrainy.

13 lutego: japoński ambasador Sumi Shigeki uczestniczył w ceremonii przekazania sprzętu medycznego ukraińskim szpitalom. Ambasador Sumi uczestniczył w ceremonii z okazji zakończenia realizacji projektu obywatelskiego w ramach programu Kusanone z 2015 roku w mieście Łozowa w obwodzie charkowskim. Miejski szpital w Łozowie dostał wsparcie w postaci japońskiego sprzętu do badań ultradźwiękowych. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele władz lokalnych, z którymi spotkał się ambasador. Obie strony omówiły możliwości dalszej współpracy regionalnej. Tego samego dnia ambasador Sumi odwiedził także obwód dnipropropetrowski, gdzie obserwował efekty realizacji projektów renowacji szkół i przedszkoli w ramach programu Kusanone.

14 lutego: Japonia wykazała zainteresowanie białoruskimi technologiami zwalczania skutków promieniowania. Sergei Rakhmanov, przewodniczący Stałej Komisji ds. Międzynarodowych i Bezpieczeństwa Narodowego Białorusi spotkał się w Tokio z Masako Mori, zastępcą szefa Generalnej Rady Bezpieczeństwa Publicznego. Obie strony omówiły możliwość wykorzystania białoruskich technologii na rzecz rekultywacji terenów skażonych w wyniku katastrofy elektrowni atomowej Fukushima Nr 1. W trakcie wizyty w Japonii, Rakhmanov spotkał się także z prezydentem japońskiej federacji biathlonowej Hiroaki Ibe w celu omówienia współpracy w tym sporcie. Ponadto białoruski polityk prowadził rozmowy z przedstawicielami Mitsubishi Heavy Industries oraz Towarzystwa Badań Ekonomicznych i Środowiskowych. Podczas spotkań ustalono, że w maju tego roku zostanie zorganizowana wizyta japońskich biznesmenów na Białoruś. Na koniec pobytu w Japonii Rakhmanov spotkał się z japońskimi deputowanymi, w tym przewodniczącym międzyparlamentarnej grupy przyjaźni między Japonią a Białorusią Hiromichim Watanabe. Obie strony omówiły dwustronną współpracę i możliwości wzmocnienia jej na poziomie międzyparlamentarnym.

15 lutego: białoruski ambasador Ruslan Esin spotkał się z burmistrzem okręgu Shinagawa. Ambasador Esin wraz z burmistrzem okręgu Shinagawa (Tokio) Hamano Takeshim omówił kwestie związane z japońsko-białoruską współpracą. Podczas spotkania dyskutowano na temat możliwości rozwoju współpracy na

platformie gospodarczej i humanitarnej. Ponadto obie strony omówiły zwiększenie współpracy w trakcie przygotowań do Igrzysk Olimpijskich w Tokio w 2020 roku

16 lutego: ministrowie spraw zagranicznych Japonii i Rosji spotkali się w Monachium. W czasie Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa Japonia i Rosja przeprowadziły 4. rundę ministerialnych rozmów. Ministrowie Kono Taro oraz Siergiej Ławrow omówili współpracę na trzech płaszczyznach: politycznego dialogu, spornych terytoriów oraz problemu północnokoreańskich zbrojeń jądrowych. Obie strony zamierzają kontynuować współpracę na ministerialnym poziomie, której rezultaty mają zostać przedstawione na kolejnym szczycie Putin-Abe, planowanym na maj tego roku. Zgodzono się także, aby następne spotkanie ministrów odbyło się na koniec marca. W kwestii spornych Wysp Kurylskich obie strony przedstawiły ewaluację wyników wiceministerialnych rozmów, które miały miejsce na początku miesiąca. Zgodzono się, że należy przyspieszyć implementację wspólnych projektów gospodarczych poprzez wydanie specjalnych instrukcji organom administracyjnym. Strona japońska zaznaczyła, że obok współpracy ekonomicznej na terytorium spornych wysp, należy również skupić się na kwestiach humanitarnych. Tokio zaproponowało organizację wizyt rodzin, których krewni są pochowani na wyspach. Minister Kono poinformował także o opozycji Tokio wobec rosyjskich ćwiczeń wojskowych przeprowadzanych na spornym terytorium. W kwestii bezpieczeństwa regionalnego obie strony rozmawiały na temat współpracy na rzecz denuklearyzacji Korei Północnej.

19 lutego: białoruski ambasador Ruslan Esin odwiedził port w Yokohamie. Ambasador Esin spotkał się z prezesem Yokohama Port Corporation Sakurai Fumio. Obie strony omówiły możliwości zwiększenia białorusko-japońskiej współpracy na płaszczyźnie transportu. Dyskutowano także nad udziałem Japonii w implementacji dwustronnych projektów gospodarczych.

19 lutego: prefektura Kochi była promowana w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Japonii. Białoruski ambasador Ruslan Esin wziął udział w prezentacji potencjału prefektury Kochi, która została zorganizowana przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Ambasador Esin spotkał się z gubernatorem prefektury Ozaki Masanao, aby omówić możliwości współpracy regionalnej.

19 lutego: Japonia planuje przeznaczyć około 4 milionów dolarów na odbudowę wschodniej Ukrainy. Ambasador Sumi Shigeki, ukraiński minister rozwoju regionalnego, budownictwa i gospodarki mieszkaniowo-komunalnej Hennadiy Zubko oraz koordynator-rezydent ONZ na Ukrainie Neal Walker ogłosili, że rząd japoński zamierza przeznaczyć około 4 milionów dolarów za pośrednictwem

Organizacji Narodów Zjednoczonych na pomoc dla wschodniej Ukrainy. Pomoc ma być udzielana w następujących obszarach: zatrudnienie, ochrona środowiska, budownictwo oraz zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom. Japonia, Ukraina i ONZ mają współpracować także przy wdrażaniu projektów na dużą skalę. Ponadto 21 lutego Ukrainę odwiedziła Japońska Agencja ds. Współpracy Międzynarodowej (JICA), która dyskutowała na temat projektów dotyczących usuwania odpadków w regionie Kijowa, Dniepra i Charkowa.

20 lutego: w Tokio odbyła się konferencja dotycząca promocji współpracy rosyjsko-japońskiej. 8. edycja konferencji została zorganizowana przez biuro premiera Abe. Spotkaniu przewodniczył Seko Hiroshige, minister gospodarki, handlu i przemysłu, który pełni również urząd ministra ds. współpracy gospodarczej z Rosją. W konferencji uczestniczyli także przedstawiciele rządu, którzy dwa dni później spotkali się z delegacją rosyjską, aby omówić sposoby implementacji „8-punktowego planu współpracy”, a także osoby prywatne ze środowisk biznesowych prowadzących interesy z rosyjskimi przedsiębiorcami. Minister Seko zaapelował, aby zarówno sektor publiczny, jak i prywatny zaangażował się w realizację projektów zgodnych z planem współpracy z Rosją. Ministerstwo gospodarki, handlu i przemysłu ogłosiło również, że zamierza zwiększyć współpracę międzyregionalną, szczególnie ze wschodnią częścią Rosji.

22 lutego: implementacja „8-punktowego planu współpracy” była tematem spotkania rosyjskich i japońskich ministrów. W Tokio odbyło się drugie spotkanie robocze dotyczące zaproponowanego w 2016 roku „8-punktowego planu współpracy”. Strona rosyjska była reprezentowana przez ministra rozwoju gospodarczego Maxima Oreshkina oraz minister energetyki Alexander Novak. W spotkaniu uczestniczyli także po stronie japońskiej zastępca głównego sekretarza gabinetu (Izba Radców) Nogami Kotaro oraz specjalny doradca premiera Hasegawa Eiichi, a także pracownicy odpowiednich ministerstw. Obie strony wymieniły się opiniami dotyczącymi realizacji planu premiera Abe, w szczególności współpracy w zakresie energetyki oraz nowych technologii. Efekty międzyministerialnej pracy nad projektem współpracy mają zostać przedstawione przed szczytem Putin-Abe, aby przywódcy obu państw mogli dalej wyznaczyć kierunek rozwoju współpracy gospodarczej. Wśród założeń „8-punktowego planu współpracy” znalazła się m.in.: propozycja uczestnictwa Japonii w rozbudowie infrastruktury na wschodnim terytorium Rosji. Współpraca gospodarcza została zaproponowana przez premiera Abe w 2016 roku, kiedy negocjacje w sprawie spornych terytoriów stanęły w martwym punkcie.

III. PÓŁWYSEP KOREAŃSKI – ROSJA, UKRAINA, BIAŁORUŚ

4 lutego: Korea Południowa wyraziła zainteresowanie ustanowieniem ruchu bezwizowego z Białorusią. Południowokoreański ambasador na Białorusi Kim Yong-ho w wywiadzie radiowym poinformował, że Seul rozważa ustanowienie ruchu bezwizowego między obydwojoma państwami. Temat ten ma zostać poruszony podczas wizyty ministra spraw zagranicznych Białorusi Władimira Makieja w Seulu, która jest zaplanowana na ten rok. Strona południowokoreańska wyraziła nadzieję na zakończenie negocjacji podpisaniem umowy, na podstawie której obywatele Białorusi i Korei Południowej mogliby podróżować do obu państw bez obowiązku posiadania wizy. Zdaniem Seulu, takie rozwiązanie otworzyłoby drogę do rozwoju dwustronnych relacji na różnych płaszczyznach.

7 lutego: Rosja rozpoczęła proces repatriacji północnokoreańskich pracowników. Rosja rozpoczęła wdrażanie postanowień rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ z grudnia zeszłego roku. Jednym z nich jest repatriacja północnokoreańskich pracowników. Początkowo Rosja planowała przygotować się do tego procesu przez okres 24 miesięcy, jednak ostatecznie podjęto decyzję o bezzwłocznym rozpoczęciu. Według rosyjskiego ambasadora Aleksandra Matsegory nagły odpływ północnokoreańskiej siły roboczej może być ciosem dla rosyjskiej gospodarki. Według dyplomaty oba państwa mają długą tradycję wymiany pracowników, a warunki pracy w Rosji wbrew międzynarodowym zarzutom nie były „niewolnicze”. Decyzja władz rosyjskich ma być manifestacją przestrzegania przez Moskwę decyzji Rady Bezpieczeństwa ONZ.

9 lutego: Korea Południowa i Ukraina będą wzajemnie uznawać dokumenty uprawniające do prowadzenia pojazdów. Ukraiński minister spraw wewnętrznych Arsen Avakov spotkał się ze swoim południowokoreańskim odpowiednikiem Kim Boo-kyumem. Obie strony rozmawiały na temat wzajemnego uznawania prawa jazdy. Nowe przepisy mają również ułatwić wymianę tego dokumentu na odpowiednik ukraiński lub południowokoreański. Według strony ukraińskiej negocjacje w tej sprawie weszły w finałowy etap.

9 lutego: ukraiński ambasador Olexander Horin został zaproszony przez lokalne władze dzielnicy Yongsan w Seulu. Ambasador Horin spotkał się z burmistrzem Yongsan Sung Jang-hyunem. Obie strony wymieniły poglądy na temat możliwych kierunków współpracy regionalnej. Ponadto ambasador Horin zaprosił burmistrza Sunga do odwiedzenia Ukrainy.

12-13 lutego: Korea Południowa chce zwiększyć współpracę z Rosją na płaszczyźnie edukacji. Południowokoreański ambasador w Rosji Woo Yun-keun spotkał się z przedstawicielami moskiewskich uczelni, aby omówić kwestie związane ze współpracą na płaszczyźnie edukacji. 12 lutego ambasador został zaproszony przez Moskiewski Państwowy Instytut Stosunków Międzynarodowych. Podczas rozmowy z rektorem Instytutu Antolijem Torkunowem została poruszona kwestia współpracy między uczelniami wyższymi obu państw. Następnego dnia Ambasador Woo spotkał się z przedstawicielami prestiżowej Wyższej Szkoły Ekonomii, w tym z rektorem Jarosławem Kuzminowem. Obie strony omówiły możliwości rozpoczęcia współpracy między koreańskimi i rosyjskimi uczelniami specjalizującymi się w takich naukach jak ekonomia, matematyka i informatyka. Dyskutowano także na temat wprowadzenia studiów koreańskich na rosyjskich uczelniach. Obie strony wymieniły także poglądy na temat szerszej współpracy na płaszczyźnie edukacji.

13 lutego: ukraiński ambasador Olexander Horin spotkał się z południowokoreańskimi wiceministrem ds. gospodarczych. Ambasador Horin spotkał się z wiceministrem ds. gospodarczych w ministerstwie spraw zagranicznych Yun Kang-hyeonem. Obie strony omówiły sprawy związane z przygotowaniem 4. wspólnego posiedzenia międzyrządowego Koreańsko-Ukraińskiej Komisji ds. Handlu i Współpracy. Obie strony omówiły także sposoby zapobiegania protekcjonizmowi gospodarczemu, a także możliwości poprawienia dwustronnych relacji gospodarczych, w tym wzajemnych inwestycji.

16 lutego: północnokoreańska delegacja Ministerstwa Rybołówstwa odwiedziła Moskwę. Północnokoreańska delegacja pod przewodnictwem wiceministra Kim Chang-do uczestniczyła w Moskwie w posiedzeniu Rosyjsko-Koreańskiej Komisji ds. Rybołówstwa. W trakcie posiedzenia omówiono kwestie związane ze współpracą na płaszczyźnie połowu ryb.

16 lutego: Ukraina rozpoczęła współpracę z Koreą Południową na płaszczyźnie egzekwowania prawa. Minister spraw wewnętrznych Ukrainy Arsen Avakov spotkał się z południowokoreańskim ambasadorem Lee Yang-gu, aby omówić kwestie współpracy w dziedzinie egzekwowania prawa. Postanowiono, że oba państwa rozpoczną wymianę studentów kryminalistyki, a także współpracę w dziedzinie cyberpolityki oraz wymiany danych operacyjnych. Minister Avakov wystosował zaproszenie do południowokoreańskiego ministra spraw wewnętrznych i bezpieczeństwa, aby omówić dalsze kroki współpracy. Ponadto, Kijów i Seul rozpoczęły finałowy etap negocjacji w sprawie wzajemnego uznawania dokumentów oraz ruchu bezwizowego.

20 lutego: przedstawiciele rosyjskiego sportu zostali zaproszeni przez prezydenta Moon Jae-ina. Prezydent Moon zaprosił do Błękitnego Domu przedstawicieli rosyjskiej delegacji, która przyjechała na Igrzyska Olimpijskie w Pjongczangu. Południowokoreański prezydent spotkał się z ministrem transportu Igorem Lewtinem, przewodniczącym Rosyjskiej Federacji Hokeja Władysławem Tretiakiem, a także rosyjskim ambasadorem w Seulu Aleksandrem Timoninem. Podczas spotkania prezydent Moon zauważył, że przyjazne relacje pomiędzy obydwojma narodami stają się coraz silniejsze. Strona południowokoreańska wyraziła nadzieję, że obecna poprawa relacji na linii Seul-Moskwa będzie podstawą do dalszego rozwoju dwustronnej współpracy. Obie strony zgodziły się dalej współpracować na płaszczyźnie sportowej, przygotowując się do Mistrzostw Świata w Piłce Nożnej w 2018 roku. Dla Seulu Moskwa to nie tylko znaczący partner handlowy („Nowa Polityka Północna” Moon Jae-ina zakłada bliską współpracę gospodarczą z Rosją), ale także polityczny. Prezydent Moon wyraził nadzieję, że wsparcie Moskwy pomoże rozwiązać problem północnokoreańskich zbrojeń jądrowych.

22-23 lutego: Dzień Obrońców Ojczyzny był okazją do zmanifestowania przyjaźni rosyjsko-północnokoreańskiej. Dzień przed obchodami święta Obrońców Ojczyzny ambasador Aleksander Matsegora zorganizował przyjęcie, na którym obecni byli przedstawiciele północnokoreańskich Ministerstwa Ludowych Sił Zbrojnych, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, a także innych departamentów. Wiceminister Sił Zbrojnych KRLD Kim Hyong-ryong zauważył, że 2018 rok jest bardzo ważny dla relacji rosyjsko-północnokoreańskich, gdyż oba państwa świętują 70. rocznicę nawiązania stosunków dyplomatycznych. Według Kima KRLD niezmiennie dąży do rozwijania i umacniania przyjaźni i współpracy z Rosją, która ma na celu przywrócenie stabilności w regionie. W ceremonii składania kwiatów na grobach radzieckich żołnierzy przez pracowników ambasady i delegację rosyjską uczestniczyła także gwardia honorowa i orkiestra Koreańskiej Armii Ludowej.

24 lutego: Rosja zaproponowała pomoc w rozwoju dialogu między obiema Koreami. Wiceminister spraw zagranicznych Igor Morgulow wyraził poparcie dla rozwoju dialogu międzykoreańskiego. Strona rosyjska zaproponowała rozpoczęcie trójstronnego dialogu, który dotyczyłby współpracy gospodarczej. Moskwa wyraziła zainteresowanie wznowieniem rozmów na temat realizacji takich projektów jak dostawy węgla do Korei Południowej poprzez terytorium Korei Północnej (port Rajin), które jednocześnie nie naruszałoby rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ.

24 lutego: strona rosyjska wyszła z propozycją rozmów z Waszyngtonem na temat Korei Północnej. Wiceminister spraw zagranicznych Igor Morgulow wyraził

przekonanie, że Waszyngton i Moskwa powinny wykorzystać obecną deeskalację napięcia na Półwyspie Koreańskim, aby wspólnie rozwiązać problem północnokoreańskich zbrojeń jądrowych. Wiceminister przypomniał, że strona rosyjska wysłała zaproszenie dla Josepha Yuna, amerykańskiego specjalnego reprezentanta ds. KRLD. Moskwa wyraziła nadzieję, że w najbliższym czasie uda się przeprowadzić dwustronne konsultacje.

26 lutego: Rosja wyraziła poparcie dla stanowiska Korei Południowej wobec rozmów na linii Waszyngton-Pjongjang. Rosyjskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych wydało oświadczenie, w którym poparło stanowisko południowokoreańskiego prezydenta Moon Jae-ina w kwestii rozmów między Koreą Północną i Stanami Zjednoczonymi. Według strony południowokoreańskiej rozpoczęcie dialogu na linii Waszyngton-Pjongjang miałyby ogromne znaczenie dla rozwoju pokojowej atmosfery na Półwyspie Koreańskim. Prezydent Moon oświadczył również, że Stany Zjednoczone powinny pójść na kompromis i zrezygnować z niektórych wstępnych wymagań, które blokują rozpoczęcie dialogu. Strona rosyjska wyraziła pełne poparcie dla apelu prezydenta Moona. Moskwa zgadza się, że dialog Korea Północna-Stany Zjednoczone jest kluczowy dla rozwiązania problemu napięcia na Półwyspie Koreańskim. Jest to zgodne z zaproponowaną w zeszłym roku przez Rosję strategią, która wzywała obie strony (Pjongjang i Waszyngton) do ograniczenia działalności wojskowej, która przez przeciwną stronę była odbierana jako prowokacyjna. Pierwszy etap rosyjskiej strategii denuklearyzacji Korei Północnej zakładał właśnie nawiązanie bezpośrednich kontaktów między Pjongjangiem i Waszyngtonem.

26 lutego: Rosja wyraziła zaniepokojenie nowymi sankcjami Stanów Zjednoczonych wobec Korei Północnej. Wiceminister spraw zagranicznych Sergei Ryabkow oświadczył, że możliwości wzmocnienia sankcji przeciwko KRLD za pośrednictwem Rady Bezpieczeństwa ONZ zostały wyczerpane. Strona rosyjska wyraziła również zaniepokojenie, że kolejne sankcje zaproponowane przez Stany Zjednoczone zamiast skłonić Pjongjang do dialogu, wywrą przeciwny skutek.

KOMENTARZ

1. **Japonia w 2018 roku planuje kontynuować wspieranie projektów obywatelskich i lokalnych na Białorusi i Ukrainie.** Rząd Japonii w 1989 roku zainicjował program pomocy humanitarnej „Kusanone”, który oferuje granty na

realizację lokalnych i obywatelskich projektów poprawiających bezpieczeństwo ludności. Program skierowany jest do różnych państw rozwijających się, a jego beneficjentami mogą być organizacje non-profit takie jak szkoły, szpitale czy organizacje pozarządowe. Ze środków „Kusanone” realizowane są głównie projekty rozwojowe na niewielką, lokalną skalę. Wśród państw, które od lat uczestniczą w programie jest Białoruś i Ukraina. Rząd japoński w lutym zapowiedział kontynuację długoterminową współpracę na płaszczyźnie pomocy humanitarnej i społecznej z tymi państwami. Białoruś otrzymała do tej pory od Japonii środki w wysokości 6,5 miliona dolarów, które zostały wykorzystane do wzmocnienia wyposażenia instytucji państwowych takich jak szpitale, a także prowadzenia badań mających na celu złagodzenie negatywnych skutków promieniowania na zdrowie ludzkie i środowisko naturalne. To właśnie te regiony, które ucierpiały w wyniku katastrofy w Czarnobylu są częstymi beneficjentami pomocy humanitarnej ze strony Japonii, gdyż państwa te łączy wspólne doświadczenie związane z awariami w elektrowniach jądrowych. Na Ukrainie duże wsparcie otrzymują również wschodnie terytoria, które ucierpiały na skutek konfliktu z Rosją. Rząd Japonii wykazał w tym miesiącu duże zaangażowanie na rzecz odbudowy Wschodniej Ukrainy poprzez wsparcie nie tylko projektów w ramach programu „Kusanone”, ale także bezpośrednią współpracę z odpowiednimi agencjami Organizacji Narodów Zjednoczonych. Tylko w tym roku Tokio zamierza przeznaczyć 4 miliony dolarów na wsparcie projektów ONZ we Wschodniej Ukrainie. Jak zapowiedział japoński ambasador Sumi Shigeki, kwota ta może ulec zwiększeniu. Ponadto, Japońska Agencja ds. Współpracy Międzynarodowej (JICA) zainteresowana jest realizacją projektów na większą skalę na terenie Ukrainy. Projekty te mają być związane z poprawą warunków życia ludności i wpisują się w strategię rządu japońskiego, który wspiera Ukrainę w procesie reform i wzmocnienia gospodarki.

2. Wdrożenie wspólnych projektów gospodarczych na spornych terytoriach jest priorytetem polityki Japonii względem Rosji. Decyzja rządu japońskiego dotycząca zakupu amerykańskiego systemu antybalistycznego Aegis Ashore wpłynęła na komplikacje relacji z Rosją. Moskwa, która obawia się zwiększonej obecności wojsk amerykańskich w Japonii i Korei Południowej, zdecydowała się zwiększyć militaryzację Wysp Kurylskich, w tym czterech południowych wysp, do których prawo rości sobie Japonia. Reakcja Tokio ograniczyła się do potępienia decyzji Moskwy o przeprowadzeniu ćwiczeń wojskowych w tym regionie oraz udostępnieniu lotniska cywilnego rosyjskiej armii. Premier Abe Shinzo i jego rząd pozostali optymistycznie nastawieni co do możliwości normalizacji stosunków z Rosją poprzez wdrożenie wspólnych projektów gospodarczych i humanitarnych na

terenie spornych wysp. Strona japońska zapewniła, że szczyt Abe-Putin jest nadal aktualny, a wszelkie między ministerialne rozmowy skupiły się na realizacji wspólnych projektów, omijając problem militaryzacji wysp. Wydaje się, że pomimo ogromnego optymizmu strony japońskiej, w obecnym roku nie nastąpi przełom w relacjach pomiędzy obydwojoma państwami. Strona rosyjska, która ma dominującą pozycję w sporze o wyspy, otwarcie oświadczyła, że instalacja systemu Aegis Ashore będzie stanowić przeszkodę dla współpracy na innych płaszczyznach, w tym negocjacjach w sprawie traktatu pokojowego.

3. Korea Południowa wyraziła zainteresowanie ustanowieniem ruchu bezwizowego z Białorusią i Ukrainą. Ukraina i Korea Południowa weszły w finałowy etap negocjacji dotyczących ustanowienia ruchu bezwizowego. Seul planuje wprowadzić również takie rozwiązanie względem Białorusi. Ponadto Ukrain i Korea Południowa zamierzają wprowadzić przepisy dotyczące wzajemnego uznawania takich dokumentów jak prawo jazdy. Wszystkie te działania mają na celu otwarcie drogi do rozwoju dwustronnych relacji na różnych płaszczyznach.

4. Rosja postrzega ocieplenie relacji na linii Pjongjang-Seul jako szansę na rozpoczęcie trójstronnego dialogu. Wznowienie dialogu międzykoreańskiego związane z Igrzyskami Olimpijskimi jest postrzegane przez stronę rosyjską jako szansa na realizację zaproponowanej w ubiegłym roku strategii rozwiązania problemu północnokoreańskich zbrojeń jądrowych. Rosja wyraziła poparcie dla prezydenta Moon Jae-ina, które chce kontynuować pokojowe rozmowy z Pjongjangiem po zakończeniu Igrzysk Olimpijskich. Moskwa zdaje sobie jednak sprawę, że rozpoczęcie negocjacji w sprawie denuklearyzacji wymaga zaangażowania Waszyngtonu. Stany Zjednoczone stwarzają obecnie przeszkody w postaci dodatkowych sankcji oraz stawiania wstępnych wymogów negocjacji, na które Pjongjang nie zamierza się godzić. Poprawa relacji międzykoreańskich oraz zmniejszenie międzynarodowej presji w postaci sankcji Rady Bezpieczeństwa ONZ leży w interesie Rosji, która chciałaby wznowić projekty gospodarcze z obiema Koreami. Również ze względów bezpieczeństwa Moskwa zależy, aby proces deeskalacji na Półwyspie Koreańskim był kontynuowany.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

RAPORT: JAPONIA, PÓŁWYSEP KOREAŃSKI WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI – Luty 2018 jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Spraw Azjatyckich i Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Łodzi. Utwór powstał w ramach konkursu *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*.

Zadanie publiczne współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodm-lodz.pl

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

 **OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodm-lodz.pl